

**RECVIEMUL – PARASTAS AL LUI MARȚIAN NEGREA –
O SINTEZĂ A SPIRITUALITĂȚII ROMÂNEȘTI
THE REQUIEM – MEMORIAL SERVICE OF MARȚIAN NEGREA –
A SYNTHESIS OF ROMANIAN SPIRITUALITY**

Vasile VASILE

Universitatea Națională de Muzică din București

National University of Music Bucharest

basileus41@yahoo.com

REZUMAT

Se impune prezentarea „biografiei” *Recviemului – Parastas* al lui Marțian Negrea care sintetizează concepția ortodoxă și românească asupra vieții și morții, într-un tipar occidental, catolic și protestant.

Este un mare merit al Banatului, respectiv al Timișoarei, de a fi scos din tenebrele temnițelor comuniste o creație reprezentativă a spiritualității românești, dând viață în 1990 acestei capodopere a spiritualității românești.

CUVINTE CHEIE

Recviem; parastas; Marțian Negrea;

Mă simt dator să elogiez inițiativa revistei *Cercetări și studii. Etno-muzicologie, Bizantinologie și Etnologie* de a-și deschide paginile

ABSTRACT

It is necessary to present the “biography” of *Requiem - a memorial of Marțian Negrea* that synthesizes the Orthodox and Romanian conception of life and death, in a Western, Catholic and Protestant pattern.

It is a great merit of Banat, respectively of Timișoara, to have taken out of the darkness of the communist dungeons a representative creation of the Romanian spirituality, giving life in 1990 to this masterpiece of the Romanian spirituality.

KEY WORDS

Requiem; memorial; Marțian Negrea;

I feel obliged to praise the initiative of the journal *Research and Studies. Ethno-musicology, Byzantinology and Ethnology* to open its pages to the

spre bizantinologia muzicală, respectiv spre creația religioasă tradițională, care a avut o contribuție importantă, alături de creația populară - cu care s-a intersectat - în plămădirea ființei naționale a poporului român, în pofida siluirii de a trăi în „țări” diferite.

Cu promisiunea că voi reveni asupra creației religioase a lui Marțian Negrea într-un alt material, doresc să inaugurez debutul meu în această publicație, deschisă spre orizonturile poliedrice ale muzicii și culturii românești, cu ceea ce consider - alăturându-mă multor cunosători ai domeniului - o sinteză a spiritualității și a ortodoxiei românești - *Requiemul - parastas* al lui Marțian Negrea. Excepționala lucrare se alătură oratoriilor bizantine ale lui Paul Constantinescu, sintetizând concepția românească despre viață și moarte. Se impune prezentarea „biografiei” acestei capodopere muzicale ce sintetizează concepția ortodoxă și românească asupra vieții și morții, într-un tipar occidental, catolic și protestant. Voi reveni asupra detaliilor acestei triple sinteze, apreciind că între lucrările de acest gen semnate de compozitorii catolici și protestanți nu sunt deosebiri radicale, cum sunt între acestea, luate împreună și cele datorate unor compozitori de confesiune ortodoxă.

Este un mare merit al Banatului, respectiv al Timișoarei, de a fi scos din tenebrele temnițelor comuniste o creație reprezentativă a

musical Byzantinology, respectively to the traditional religious creation, which made an important contribution, together with the popular creation - with which it intersected - in the plume of the national being of the Romanian people, despite the constraint of living in different “countries”.

With the promise that I will return to the religious creation of Marțian Negrea in another material, I wish to inaugurate my debut in this publication, open to the polyhedral horizons of Romanian music and culture, with what I consider - joining many connoisseurs of the field - a synthesis of Romanian spirituality and orthodoxy - the *Requiem - Memorial Service* of Marțian Negrea. The exceptional work is joined by Paul Constantinescu's Byzantine oratorios, summarizing the Romanian conception of life and death. It is necessary to present the "biography" of this musical masterpiece that synthesizes the Orthodox and Romanian conception of life and death, in a Western, Catholic and Protestant pattern. I will return to the details of this triple synthesis, appreciating that there are no radical differences between the works of this kind signed by Catholic and Protestant composers, such as between them, taken together and those due to composers of Orthodox confession.

It is a great merit of Banat and Timișoara, respectively, to remove from the darkness of the communist dungeons a representative creation

spiritualității românești, dând viață în 1990 unei capodopere a acestei spiritualități - *Requiemul - parastas* al lui Marțian Negrea. Din lumea celor drepti s-au asociat bucuriei învierii lucrării, compozitorul care nu și-a putut asculta lucrarea, soția sa și fiul său, care îmi formulau cu lacrimi de speranțe, necesitatea ieșirii la lumină a prestigioasei lucrări.

Aprecierea și reproșul lui Negrea m-au urmărit în privința *Requiemului - Parastas* și a destinului său nefericit. Cu amărăciune îi mărturisea lui Ștefan Andronic despre dorința sa de a asculta piesa vocal-simfonică, pe care o considera „poate cea mai frumoasă lucrare a mea, din păcate, încă nu s-a cântat niciodată...”.

Aceeași amărăciune mi-a fost transmisă în discuțiile îndelungate purtate cu văduva muzicianului, în casa ei din strada Povernei, din București și cu fiul compozitorului, în casa de la Stoenеști, comuna Ariceștii-Rahtivani.

Discipolul lui Marțian Negrea, Nicolae Brânduș, amintește tentativa sa „spre sfârșitul anilor 60” de a prezenta la Ploiești cu Filarmonica din localitate și cu Corul de Studio al Conservatorului (dirijor Alexandru Șumski) capodopera magistrului său - *Requiemul - Parastas*: „De acord, dragă” mi-a spus. „Dar mă neliniștește un singur lucru: ca lumea să nu lăcrămeze auzind ce e acolo” (Brânduș, 1993: 47).

Autoarea monografiei muzicianului - pe care-l consider în monografia în curs de apariție la Editura Andreiană la Sibiu, un

of Romanian spirituality, giving life in 1990 to a masterpiece of this spirituality - *Requiem - Memorial Service* of Marțian Negrea. From the world of the righteous were associated with the joy of the resurrection of the work, the composer who could not listen to his work, his wife and his son, who made me tears of hope, the need to bring out the prestigious work.

Negrea's appreciation and reproach followed me regarding the *Requiem - Memorial Service* and his unfortunate destiny. Bitterly confessed to Ștefan Andronic about his desire to listen to the vocal-symphonic song, which he considered "perhaps my most beautiful work, unfortunately, has never been sung..."

The same bitterness was conveyed to me in the long discussions with the musician's widow, in her house in Povernei Street, in Bucharest, and with the composer's son, in the house in Stoenеști, the commune of Ariceștii-Rahtivani.

Marțian Negrea's disciple, Nicolae Brânduș, recalls his attempt "towards the end of the 60s" to present in Ploiești with the local Philharmonic and with the Studio Choir of the Conservatory (conductor Alexandru Șumski) the masterpiece of his magistrate - *Requiem - Memorial Service*: "Agree, dear" told me. "But I'm untroubling one thing: like the world does not let go of hearing what's out there" (Brânduș, 1993: 47).

Author of the musician's monograph - which I consider in the current monograph appearance at the Andreian Publishing House in Sibiu, a

„reprezentant de seamă al muzicii românești și al spiritualității ortodoxe” - Veturia Dimoftache menționează o încercare a Filarmonicii din Cluj-Napoca de a da viață *Requiemului - Parastas*, încercare suprimată brutal, de autoritățile comuniste ale timpului. (Dimoftache, 2003)

Nepoata compozitorului, Miruna Negrea, a avut excepționala idee de a dedica *Requiemul - Parastas* orașului martir Timișoara, deschizând astfel drumul afirmării nemuritoare lucrări reprezentativă pentru spiritualitatea românească și ortodoxă.

Evidențiam în prima analiză a *Requiemului - Parastas*, în anul centenarului nașterii muzicianului, că dacă lui Gavriil Musicescu i se datorează introducerea cântării corale în cadrul cultului nostru ortodox, iar Alexandru Podoleanu va milita, susținut mai târziu de D. G. Kiriac, Teodor Teodorescu, Constantin Baci, Gavril Galinescu și alți compozitori, pentru cununarea melodicii de factură bizantină în forma corală (Cerne & Teodorescu). Marțian Negrea va mai găsi în acest domeniu al autohtonizării formelor muzicale europene în cultura noastră, un domeniu inedit. Este cel al *requiemului*, gen ilustrat de personalități celebre ale muzicii europene. Compozitorul român realizează echivalentul răsăritean al acestui gen, căruia îi adaugă și termenul specific - *parastas*, pornind de la ideea că nu numai textul dar și melodia și semantica unei asemenea lucrări românești

"outstanding representative of Romanian music and Orthodox spirituality" - Veturia Dimoftache mentions an attempt by the Cluj-Napoca Philharmonic to bring *Requiem - Memorial Service* to life, a brutally suppressed attempt by the communist authorities of time. (Dimoftache, 2003)

The composer's niece, Miruna Negrea, had the exceptional idea to dedicate the *Requiem - Memorial Service* to the martyr city of Timișoara, thus paving the way for the affirmation of the immortal work representative of the Romanian and Orthodox spirituality.

I highlighted in the first analysis of the *Requiem - Memorial Service*, in the year of the centenary of the musician's birth, that If Gavriil Musicescu is owed the introduction of choral singing within our Orthodox cult, and Alexandru Podoleanu will campaign, later supported by D. G. Kiriac, Teodor Teodorescu, Constantin Baci, Gavril Galinescu and other composers, for the marriage of Byzantine invoice erodics in choral form (Cerne & Teodorescu). Marțian Negrea will find in this area of the indigenisation of European musical forms in our culture, a unique field. It is that of the *requiem*, a genre illustrated by famous personalities of European music. The Romanian composer achieves the Eastern equivalent of this genre, to which he adds the specific term - *parastas*, starting from the idea that not only the text but also the melodia and semantics of such a Romanian work are distinct from those signed by Mozart,

sunt deosebite de ale celor semnate de Mozart, Cherubini, Berlioz, Schumann, Donizetti, Liszt, Suppé, Verdi, Puccini, Brahms, Gounod, Bruckner, Saint Saëns, Fauré, Moniuszko, Dvořak, Duruflé, Britten, Ligeti, Stravinski, Penderecki, Theodorakis etc.

De fapt, chiar și în creația compozitorilor amintiți se observă o evoluție, în sensul concentrării părților de la 12 (la Mozart), la 9 părți (la Duruflé), la 7 părți (la Brahms și Fauré) și chiar la 6 părți (la Verdi) (Vasile, 1993: 61), în timp recviemul depășind faza de slujbă funerară. Lista compozitorilor care au contribuit la perfecționarea genului este mult mai lungă și ne interesează aici faptul că ea cuprinde muzicieni europeni de diferite naționalități, începând cu Johannes Ockegem (înaintea reformei lui Luther, deci de desprinderea protestantismului), Orlando Lasso, Tomas Luis de Victoria, Palestrina, Charpentier, Marcello, Pergolesi, Zelenka, Johann Christian Bach, Dittersdorf, Cimarosa etc. și continuând cu cei din lista precedentă care au dat strălucire genului, elaborând lucrări ce au devenit permanente ale repertoriilor marilor formații muzicale de pe Continent. Cele două liste ne ajută la înțelegerea marii răspândiri a genului, abordat de compozitori italieni, francezi, germani, englezi, spanioli, polonezi, austrieci, maghiari, ruși, cehi, greci etc., ajungându-se la compozitorii libanezi și asiatici ș. a. m. d. Această diversitate a apartenenței naționale și confesionale a autorilor a determinat și diversificarea limbilor

Cherubini, Berlioz, Schumann, Donizetti, Liszt, Suppé, Verdi, Puccini, Brahms, Gounod, Bruckner, Saint Saëns, Fauré, Moniuszko, Dvořak, Duruflé, Britten, Ligeti, Stravinski, Penderecki, Theodorakis etc.

In fact, even in the creation of recalled composers there is an evolution, in the sense of concentration of the parties from 12 (to Mozart), to 9 parts (at Duruflé), to 7 parts (at Brahms and Fauré) and even 6 parts (at Verdi) (Vasile, 1993: 61), while the requiem exceeds the funeral service phase. List composers who have contributed to the perfection of the genre is much longer and we are interested here that it comprises European musicians of different nationalities, starting with Johannes Ockegem (before Luther's reformation, thus the detachment of Protestantism), Orlando Lasso, Tomas Luis de Victoria, Palestrina, Charpentier, Marcello, Pergolesi, Zelenka, Johann Christian Bach, Dittersdorf, Cimarosa, etc. and continuing with those in the previous list who gave shine to the genre, elaborating works that became permanent repertoires of their great musical bands on the Continent. The two lists help us to understand the great spread of the genre, approached by Italian, French, German, English, Spanish, Polish, Austrian, Hungarian, Russian, Czech, Greek, etc., reaching out to Lebanese and Asian composers and so on. This diversity of national and confessional membership of authors has also led to the diversification of the languages used in Requiem: Latin, Italian,

utilizate în recviem: latina, italiana, germana, engleza, estoniana, greaca, poloneza, rusa, chineza, persana și altele, unele creații având texte bilingve sau chiar multilingve.

Din punctul de vedere al caracteristicilor muzicale, intonații, ritmuri, scări muzicale diatonice, cromatice și enarmonice, turnuri melodice, doar recviemul lui Negrea se dovedește legat de tradițiile ortodoxe. Deși folosește limba elină și texte ale Sfântului Ioan Damaschin, opera lui Mikis Theodorakis rămâne tributară concepției occidentale, putându-se identifica doar câteva melodii, mai ales recitative cu specific bizantin, cunoscute compozitorului din cultura greacă. Raportat la compozitorii catolici și protestanți amintiți, Marțian Negrea rămâne la șapte părți diferite ale lucrării vocal - simfonice, fără a realiza între ele un contrast pregnant. Nu a fost determinat la o asemenea reducere de diminuare a părților recviemului occidental, catolic și protestant, ci mai curând a avut în vedere o unitate susținută și specificul melodic bizantin - respectiv concepția ortodoxă și de ritualul tradițional românesc al parastasului, cu momente culminante în cea de-a patra parte a lucrării sale.

O analiză a *Recviemului - Parastas* a fost realizată de Veturia Dimoftache și mai recent de Adrian Pop, fapt ce mă obligă să încerc să surprind aici mai ales planurile mari ale lucrării, geneza ei și contextul în care se înscrie, insistând asupra modului de autohtonizare a genului, abordat

Italian, English, Estonian, Greek, Chinese, Persian and others, some creations with bilingual or even multilingual texts.

From the point of view of musical characteristics, intonations, rhythms, diatonic, chromatic and enharmonic musical scales, melodic towers, only Negrea's requiem proves to be linked to Orthodox traditions. Although he uses the Greek language and texts of St. John of Damascus, Mikis Theodorakis' work remains a tribute to Western conception, and only a few songs, especially Byzantine recitatives, known to the composer of Greek culture, can be identified. Compared to the recalled Catholic and Protestant composers, Marțian Negrea remains at seven different parts of the vocal - symphonic work, without realizing a stark contrast between them. It was not determined to diminish the parts of the Western, Catholic and Protestant Requiem, but rather it envisaged a sustained unity and Byzantine melodic specificity - namely the Orthodox conception and the traditional Romanian ritual of the memorial service, with climactic moments in the fourth part of his work.

An analysis of *Requiem - Memorial Service* was carried out by Veturia Dimoftache and more recently by Adrian Pop, which forces me to try to capture here especially the big plans of the work, its genesis and the context in which it is part, insisting on the way of indigenisation of the

pentru prima dată în această formă în muzica românească.

Dacă Veturia Dimoftache își concentrează cercetarea pe opusul lui Negrea, aflat în manuscrisul familiei, semnalând faptul că autorul în discuție și Paul Constantinescu, „pornind de la tradițiile muzicale europene și de la cântecul de strănă au împlinit fuziunea între două culturi” (Dimoftache, 1989: 127-147), cea europeană, catolică și protestantă – pe de o parte – și cea românească – ortodoxă – de cealaltă parte, Adrian Pop realizează o trecere în revistă a recviemului românesc, amintind lucrări datorate compozitorilor români, Nicolae Bretan (*Requiem* – 1932), Zeno Vancea (*Requiem pe texte din slujba înmormântării* – 1942?), Sabin Drăgoi (*Requiem românesc* – 1943), Wilhelm Georg Berger (*Messa da requiem* – 1991). (Pop, 2001: 40-65)

Primul dintre opusurile amintite – *Requiemul* de Nicolae Bretan – este o creație pe structura celui catolic, cu influențe specifice muzicii ebraice, compozitorul aparținând confesiunii greco-catolice, dar a fost căsătorit cu o unguroaică – evreică, elemente care au contat în conturarea specificului lucrării. Textul în limba latină și structura (*Introitus, Graduale, Dies irae, Offertorium, Sanctus, Pie Jesu, Agnus Dei* etc.) și prezența orgii confirmă elemente specifice genului, întâlnite la compozitorii de confesiune catolică și protestantă, exprimate de autorul ciclului intitulat *Liederland*, și al operei *Horia*, prezentate în monografia dedicată muzicianului (Vasile) și într-un articol dedicat

genre, approached for the first time in this form in Romanian music.

If Veturia Dimoftache focuses her research on the opposite of Negrea, found in the family manuscript, signaling that the author in question and Paul Constantinescu, "starting from European musical traditions and the pew song have fulfilled the fusion between two cultures" (Dimoftache, 1989: 127, 147), the European, Catholic and Protestant ones – on the one hand – and the Romanian one – Orthodox – on the otherhand, Adrian Pop makes a review of the Romanian requiem, recalling works due to Romanian composers, Nicolae Bretan (*Requiem* – 1932), Zeno Vancea (*Requiem on texts from the funeral service* – 1942?), Sabin Drăgoi (*Romanian Requiem* – 1943), Wilhelm Georg Berger (*Messa da requiem* – 1991). (Pop, 2001: 40-65)

The first of the opus mentioned – *The Requiem* by Nicolae Bretan – is a creation on the structure of the Catholic one, with influences specific to Hebrew music, the composer belonging to the Greek-Catholic confession, but was married to a Hungarian – Jewish, elements that mattered in shaping the specifics of the work. Latin text and structure (*Introitus, Gradual, Dies irae, Offertorium, Sanctus, Pie Jesu, Agnus Dei, etc.*) and the presence of confirms elements specific to the genre, found in composers of Catholic and Protestant denominations, expressed by the author of the cycle entitled *Liederland*, and of the opera *Horia*, presented in the monograph

operei amintite. (Vasile, 1987)

În *Requiemul* său Zeno Vancea se apropie doar prin texte de specificul genului, titlul trădând „intenția de a se acorda la tradiția vocal – simfonică a genului, tradiție aparținând prin excelență Occidentului”. (Pop, 2001: 50)

Requiemul românesc al lui Sabin Drăgoi rămâne cel mai apropiat de cel al lui Negrea. Drăgoi l-a subintitulat *parastas*, fiind dedicat morții soției sale și l-a conceput în 45 de segmente, în care specificul tradițional se simte doar în anumite momente, mai cu seamă în incipiturile melodice ale unor texte preluate din ritualul înmormântării ortodoxe. Remarca lui Adrian Pop referitoare la opusul lui Drăgoi ne ajută să stabilim locul opusului său: „*Requiemul românesc* al lui Drăgoi are meritul de a defini în modul cel mai conștient, prin titlu, ca și prin multe din aspectele abordării, un concept genuistic și formal rezultat dintr-o necesitate organică a dezvoltării muzicii românești (Pop, 2001: 65).

Lucrările ulterioare nu au putut influența pe Negrea și nici invers: lucrarea lui Negrea nu le-a putut influența, prima - *Messa da requiem* a lui Berger – apropiindu-se mai mult de missă – cum se precizează din titlu – „dintre cele cinci părți ale lucrării, doar trei sunt purtătoare de text”, iar dintre acestea doar „*Kyrie eleison* se regăsește, de fapt și în oficiul recviemului”, ceea ce nu concordă cu afirmația că „autorul a gândit acest opus ca pe un „recviem

dedicated to the musician (Vasile) and in an article dedicated to the work mentioned. (Vasile, 1987)

In his *Requiem*, Zeno Vancea approaches only by texts of the specifics of the genre, the title betraying "the intention to grant himself to the vocal – symphonic tradition of the genre, a tradition belonging by excellence to the West". (Pop, 2001: 50)

Sabin Drăgoi's Romanian requiem remains the closest to that of Negrea. Drăgoi subtitled it *parastas*, dedicated to his wife's death, and conceived it in 45 segments, in which the traditional specificity is felt only at certain times, especially in the melodic incipitations of texts taken from the orthodox burial ritual. Adrian Pop's remark on the opposite of Drăgoi helps us to establish the place of his opposite: "The Romanian *Requiem* of Drăgoi has the merit of defining in the most conscious way, by title, as by many aspects of the approach, a genuistic and formal concept resulting from an organic necessity of the development of Romanian music (Pop, 2001: 65).

Subsequent works could not influence Negrea, nor vice versa: Negrea's work could not influence them, the first - Berger's *Messa da requiem* – approaching more than missa – as stated in the title – "of the five parts of the work, only three are text-bearings", and of these only "*Kyrie eleison* is, in fact, also found in the office of the requiem", which does not correspond to the assertion that "the author thought of this opus as a "Transylvanian requiem" (Pop,

transilvan” (Pop, 2001: 42-43) cum consemnează analiza lui Adrian Pop.

Nu se poate reproșa nici *Messei da requiem* a lui Berger, nici *Requiemului - Fra Angelico - Chagall - Voroneț* (1990) de Miriam Marbé, nici *Messei da requiem* (1990) de Șerban Nichifor și nici altor lucrări similare orientarea total diferită, din punct de vedere tematic și arhitectonic, față de lucrarea lui Negrea, cele amintite situându-se din ambele puncte de vedere în constelația celor occidentale. Analizatorul acestor opusuri în contextul general al recviemului românesc conchide despre cel semnat de Miriam Marbé: „Lucrarea are o motivație intimă, artistică și spirituală și reprezintă o meditație plină de profunzime și adevăr asupra condiției umane, aceeași pretutindeni și oricând”. (Pop, 2001: 70)

O posibilă înrudire ar putea exista între recviemul acestei compozitoare și cel semnat de Ștefan Niculescu - *Pomenire - un recviem românesc* (2006), ambele lucrări recurgând la material folcloric din repertoriul funebru. Acestor recviemuri trebuie să se adauge și alte lucrări de gen datorate unor compozitori români din următoarea generație de după Negrea, cu Max Eisikovits, Eduard Terenyi, Valentin Timaru și alții. E vorba despre lucrări diferite de la un autor la altul, în funcție de apartenența confesională și religioasă a fiecăruia.

Abia după eliberarea ortodo-

2001: 42-43) as Adrian Pop's analysis records.

Nor can you reproach *Berger's Messei da requiem*, neither Miriam Marbé's *Requiem - Fra Angelico - Chagall - Voroneț* (1990) by Miriam Marbé, *Messei da requiem* (1990) by Șerban Nichifor, nor other similar works the totally different orientation, from a thematic and architectural point of view, from Negrea's work, those mentioned in both respects in the constellation of the Western ones. The analyzer of these opuses in the general context of the Romanian requiem concludes about the one signed by Miriam Marbé: "The work has an intimate, artistic and spiritual motivation and represents a meditation full of depth and truth on the human condition, the same everywhere and anytime". (Pop, 2001: 70)

A possible kinship could exist between the requiem of this composer and that signed by Ștefan Niculescu - *Memorial service - a Romanian requiem* (2006), both works using folkloric material from the funeral repertoire. These requiems must be added to other genre works due to Romanian composers of the next generation after Negrea, with Max Eisikovits, Eduard Terenyi, Valentin Timaru and others. It's about different works from one author to another, depending on each person's confessional and religious affiliation.

Only after the liberation of Romanian

xismului românesc din condamnarea totalitară ateistă *Requiemul - Parastas* a căpătat viață în orașul martir - Timișoara, în ianuarie 1990, fiind interpretat de Filarmonica „Banatul”, condusă de Remus Georgescu.

Requiemul - Parastas a prins viață la Cluj, la 14 decembrie 1990, deci la un an după prima audiție realizată de timișoreni și la 43 de la finisarea ei. Lucrarea a fost dirijată de Emil Simon, iar rolurile solistice au fost susținute de studentele Ramona Ieremia și Monica Matei, tenorul Florin Diaconescu și basul Iulian Jurjea. Manifestarea a fost prefăcută de Sigismund Toduță, care a explicat faptul că a „fost onorat ca în locuința sa din București să ascult această lucrare (...) care se va înscrie cu diplomă de aur în cultura românească”. (Dimoftache, 1989: 147)

Varianta interpretativă a dirijorului Emil Simon, cu participarea sopranei Adriana Croitoru, a mezzosopranei Ana Rusu, a tenorului Ionel Voineag și a baritonului Gheorghe Roșu, cu orchestra și corul Filarmonicii „Transilvania” s-a bucurat de înregistrarea și transmiterea radiofonică îndeosebi în perioada Săptămânii Mari, ceea ce constituie un important act de dreptate făcut de postul de radio România Muzical creația lui Negrea și pentru cea românească și pentru spiritualitatea ortodoxă. Această variantă interpretativă a beneficiat de integrarea în *Antologia muzicii românești*, în CD 51 - *Marțian Negrea - Portret componistic*.

Caracterul funebru al lucrării a

orthodoxy from totalitarian atheistic condemnation *Requiem - Memorial Service* came to life in the martyr city - Timișoara, in January 1990, being performed by the „Banatul” Philharmonic, led by Remus Georgescu.

Requiem - Memorial Service came to life in Cluj on 14th of December 1990, so one year after the first audition performed by the Timișoarans and on 43 after its completion. The work was conducted by Emil Simon, and the solistic roles were supported by students Ramona Ieremia and Monica Matei, tenor Florin Diaconescu and bass Iulian Jurjea. The event was prefaced by Sigismund Toduță, who explained that he "was honored to listen to this work in his Bucharest home (...) who will enroll with a gold degree in Romanian culture". (Dimoftache, 1989: 147)

The interpretive version of conductor Emil Simon, with the participation of soprano Adriana Croitoru, mezzosoprano Ana Rusu, tenor Ionel Voineag and baritone Gheorghe Roșu, with the orchestra and choir of the „Transylvania” Philharmonic, enjoyed the recording and radio transmission especially during the Great Week, which is an important act of justice done by radio station Romania Musical creation of Negrea and for Romanian and Orthodox spirituality. This interpretive variant benefited from the integration into the *Anthology of Romanian Music*, in CD 51 - *Marțian Negrea - Componistic Portrait*.

The funereal character of the work

servit ca argument pentru programarea ei în concerte comemorative, precum cel organizat în memoria fostului rector al Universității din Cluj-Napoca, Florian Ștefănescu-Goangă - o mare autoritate științifică românească, „beneficiar” al detenției de la Sighet (1950–1955), Cristian Oroșanu prezentând *Requiemul* la 5 aprilie 2018, cu soliștii: soprana Aida Pavăl-Olaru, mezzosoprana Melinda Duffner, tenorul Cristian Mogoșan și basul Sándor Köpeczi.

served as an argument for programming in commemorative concerts, such as that organized in memory of the former rector of the University of Cluj-Napoca, Florian Ștefănescu-Goangă - a large Romanian scientific authority, “beneficiary” of the Sighet detention (1950–1955), Cristian Oroșanu presenting the *Requiem* on 5th of April 2018, with the soloists: soprano Aida Pavăl-Olaru, mezzosoprano Melinda Duffner, tenor Cristian Mogoșan and bass Sándor Köpeczi.

Imaginea 1: Afișul concertului cu *Requiemul – Parastas* al lui Marțian Negrea, dirijat de Cristian Oroșanu cu Corul și Orchestra Filarmonicii din Cluj, în memoria psihologului Floria Ștefănescu Goangă, fost rector al Universității din Cluj – 5 aprilie 2018

Image 1: The poster of the concert with *Requiem – Memorial Service* of Marțian Negrea, conducted by Cristian Oroșanu with the Cluj Philharmonic Choir and Orchestra, in memory of psychologist Floria Ștefănescu Goangă, former rector of the University of Cluj – April 5, 2018

Pe 1 noiembrie 2015 *Requiemul – Parastas* „a înviat” în concertul dedicat inițial „memoriei tuturor celor care au slujit arta și teatrul liric clujean de-a lungul istoriei sale” cărora s-au adăugat victimele de la #Colectiv din București,

On November 1, 2015 *Requiem – Memorial Service* “resurrected” in the concert originally dedicated to “the memory of all those who served The Cluj classical art and theatre throughout its history” to which were added the victims of the

concert încheiat cu o luminație a teatrului realizată prin aprinderea la finalul manifestării a unor lumânări electronice. Opusul lui Negrea a prins viață prin glasurile și sonoritățile Corului și Orchestrei Operei Naționale Române din Cluj-Napoca, cu participarea corului „Schola cantorum” al Seminarului Teologic Greco – Catolic din Oradea, cu soliștii: Irina Săndulescu Bălan – soprană, Sorana Negrea – mezzosoprană, Cristian Mogoșan – tenor și Cristian Hodrea – bas, sub bagheta tânărului și talentatului șef de orchestră Gabriel Bebeșelea.

#Colectiv in Bucharest, a concert concluded with a performance of the theatre made by lighting at the end of the manifestation of electronic candles. Negrea's opposite came to life through the voices and sonorities of the Romanian National Opera Choir and Orchestra in Cluj-Napoca, with the participation of the Choir “Schola cantorum” of the Greco-Catholic Theological Seminary in Oradea, with the soloists: Irina Sandulescu Bălan – soprano, Sorana Negrea – mezzosoprano, Cristian Mogoșan – tenor and Cristian Hodrea – bass, under the baton of the young and talented orchestra chief Gabriel Bebeșelea.

Imaginea 2: Afișul concertului din 1 noiembrie 2015 – Opera Națională Română din Cluj-Napoca

Image 2: The poster of the concert of November 1st, 2015 – Romanian National Opera Cluj-Napoca

Fiu spiritual al Iașilor, dirijorul Cristian Oroșanu condusese Orchestra simfonică „Moldova” și Corul Academic „Gavriil Musicescu”, prezentând la 25 octombrie 2013, opusul lui Marțian Negrea, în memoria dirijorului Ion Baciuc, cel care a dorit să dea viață *Requiemului*

Spiritual son of Iași, conductor Cristian Oroșanu had conducted the Symphony Orchestra “Moldova” and the Academic Choir “Gavriil Musicescu”, presenting on October 25th, 2013, the opposite of Marțian Negrea, in memory of the conductor Ion Baciuc, who wanted to give life to

- *Parastas*, ieșit din pana compozitorului descins de pe plaiurile sibiene. În monografia ce i-a dedicat dirijorului ieșean, Radu Gheciu menționează o prezentare a lucrării, pe care o consideră „prima audiție absolută a *Requiemului* (...) «dedicat eroilor neamului», cu gândul la românii căzuți în războiul de reîntregire”. Sub bagheta lui Ion Baciș la 26 mai 1990 s-au aliniat formațiile Filarmonicii „Banatul” (corul fiind pregătit de Diodor Nicoară) și soliștii Melania Ghioaldă, Lucia Kriska, Florin Diaconescu și Alexandru Moisiuc”. Concertul a atras atenția Radiodifuziunii în a cărei fonotecă se păstrează „o înregistrare fragmentară a acestui important concert”, dar „proiectul reeditării la Iași a lucrării rămâne o tristă nefinalizare” (Gheciu, 2004: 116).

Aceeași valoroasă lucrare vocal – simfonică a inaugurat o manifestare spirituală inedită – prezentarea în premieră absolută, la 23 martie 2016, în Postul Paștilor, în catedrala mitropolitană ortodoxă Adormirea Maicii Domnului din Cluj-Napoca. Consecvenților soliști ai *Requiemului*, soprana Irina Săndulescu – Bălan mezzosoprana Iulia Merca, tenorul Sergiu Coltan și baritonul Florin Estefan, Corului și Orchestrei Filarmonicii, dirijați de Gheorghe Victor Dumănescu, se vor adăuga membrii Corului de Cameră „Psalmodia Transylvanica” al Facultății de Teologie Ortodoxă, condus de preotul Vasile Stanciu.

Requiem – Memorial Service, out of the pen of the composer descended from the Siberian plains. In his monograph dedicated to the conductor, Radu Gheciu mentions a presentation of the work, which he considers "the first absolute audition of the *Requiem* (...) "dedicated to the heroes of the nation", thinking of the Romanians who fell in the war of reunification". Under the baton of Ion Baciș on 26th of May 1990, the bands of the Philharmonic "Banatul" (the choir being prepared by Diodor Nicoara) and the soloists Melania Ghioalda, Lucia Kriska, Florin Diaconescu and Alexandru Moisiuc were aligned". The concert attracted the attention of the National Radio, whose record library keeps "a fragmentary recording of this important concert", but "the project of re-editing the work in Iași remains a sad non-completion" (Gheciu, 2004: 116).

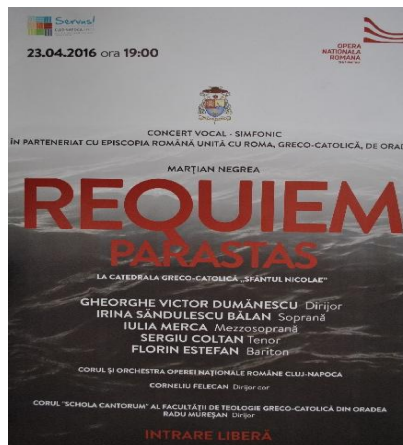
The same valuable vocal – symphonic work inaugurated a unique spiritual event – the presentation for the first time, on March 23rd, 2016, in their Easter Post, in the Orthodox Metropolitan Cathedral of the Assumption of Our Lady of Cluj-Napoca. The consistent soloists of the requiem, soprano Irina Sandulescu - Bălan mezzosoprano Iulia Merca, tenor Sergiu Coltan and baritone Florin Estefan, Choir and Philharmonic Orchestra, conducted by Gheorghe Victor Dumănescu, were joined by members of the Chamber Choir "Psalmodia Transylvanica" of the Orthodox Theological Faculty, led by priest Vasile Stanciu.

Imaginea 3: Afișul concertului cu *Requiem – Parastas* al lui Marțian Negrea, dirijat de Victor Dumănescu cu Corul și Orchestra Filarmonicii din Cluj, 23 martie 2016
Image 3: The poster of the concert with *Requiem – Memorial Service* of Martian Negrea, conducted by Victor Dumănescu with the Cluj Philharmonic Choir and Orchestra, 23th of March 2016

Peste o lună *Requiem – Parastas* va prinde viață în catedrala greco – catolică Sfântul Nicolae din Oradea, membrilor orchestrei simfonice a Filarmonicii și coriștilor Operei Naționale din Cluj adăugându-se corul „Schola cantorum” al Facultății de Teologie din Oradea și cvartetul de soliști din concertul din 23 martie 2016.

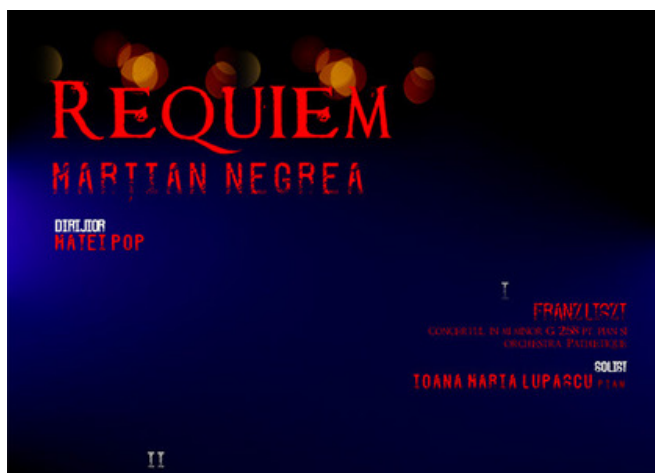
In a month's time, *Requiem – Memorial Service* will come to life in the Greek-Catholic cathedral of Saint Nicholas of Oradea, members of the symphony orchestra of the Cluj Philharmonic and chorists of the National Opera, adding the “Schola cantorum” choir of the Faculty of Theology of Oradea and the quartet of soloists and the concert on March 23rd, 2016.

Imaginea 4: Afișul concertului cu *Requiem – Parastas* al lui Marțian Negrea, dirijat de Gheorghe Victor Dumănescu cu Corul și Orchestra Filarmonicii din Cluj și corul „Schola cantorum” al Facultății de Teologie din Oradea – Oradea, 23 aprilie 2016
Image 4: The poster of the concert with *Requiem – Memorial Service* by Marțian Negrea, conducted by Gheorghe Victor Dumănescu with the Cluj Philharmonic Choir and Orchestra and “Schola cantorum” choir of the Faculty of Theology of Oradea – Oradea, 23rd of April 2016

La 4 aprilie 2018 sonoritățile recviemului s-au auzit la Ploiești, în prejma locului de veci ales de muzician, Filarmonica „Paul Constantinescu” din Ploiești, dirijată de Matei Pop și soliștii: Valentina Tudose - soprana, Sorana Negrea - mezzo-soprana, Sergiu Coltan - tenor și Iustinian Zetea - bas dând viață partiturii.

On 4 April 2018 the sounds of the requiem were heard in Ploiești, in the run-up to the final resting place chosen by the musician, The “Paul Constantinescu” Philharmonic in Ploiești, conducted by Matei Pop and the soloists: Valentina Tudose - soprano, Sorana Negrea - mezzo-soprano, Sergiu Coltan - tenor and Justinian Zetea - bass giving life to the score.

Imaginea 5: Afișul concertului cu *Requiemul* (- *Parastas*) al lui Marțian Negrea, al Filarmonicii „Paul Constantinescu” din Ploiești - 4 aprilie 2018

Image 5: The poster of the concert with the *Requiem* (- *Memorial Service*) by Marțian Negrea, “Paul Constantinescu” Philharmonic in Ploiești - April 4th, 2018

Filarmonica „Paul Constantinescu” din Ploiești a organizat un concert vocal-simfonic extraordinar dedicat sărbătorilor pascale la 19 aprilie 2020. Alături de *Concerto pathétique* pentru pian și orchestră de Franz Liszt a figurat din nou pe afiș *Requiemul* - *Parastas* al lui Marțian Negrea. Soliștii opusului lui Marțian Negrea au fost aceeași din 2018: soprana Valentina Tudose, mezzosoprana Sorana Negrea, tenorul Sergiu Coltan, basul Iustinian Zetea, însoțiți de corul Filarmonicii din Tg. Mureș, dirijat

The “Paul Constantinescu” Philharmonic in Ploiești organized an extraordinary vocal-symphonic concert dedicated to the Easter holidays on 19 April 2020. Along with Franz Liszt's *Concerto pathétique* for piano and orchestra, he appeared again on the poster *Requiem* - *Memorial Service* by Marțian Negrea. The soloists of Marțian Negrea's opus were the same from 2018: soprano Valentina Tudose, mezzosoprano Sorana Negrea, tenor Sergiu Coltan, bass Justinian Zetea, accompanied by the

de maestrul Vasile Cazan și de orchestra simfonică a filarmonicii ploieștene cu Matei Pop la pupitrul dirijoral. Se poate spune că magistrala lucrare își urma autorul care-și doarme somnul de veci în vecinătatea orașului ce-și omagia astfel „oaspetele”.

Una dintre cele mai recente prezentări publice a recviemului a fost cea din 1 noiembrie 2019, la Opera Națională Română din Cluj – Napoca, având în distribuție pe soprana Irina Săndulescu Bălan, pe tenorul Cristian Mogoșan și baritonul Florin Estefan, adăugându-se mezzosoprana Liza Kadelnik. Concertul s-a încheiat cu o lumină în memoria spiritualității românești.

La 4 noiembrie 2018 *Requiemul - Parastas* a ajuns „acasă”, la Sibiu, acolo de unde își trage substanța melodică și unde probabil a apărut ideea genezei lui, după mai bine de o jumătate de veac de așteptare lucrarea bucurându-se de o prezentare corespunzătoare și de aprecieri pe potrivă. Concertul vocal – simfonic a fost închinat „În memoria eroilor neamului”. Orchestrei și corului „Opera vox” s-au adăugat glasurile coriștilor formației ce poartă numele dascălului lui Negrea, Timotei Popovici și ale soliștilor Zsuzsanna Kálló, Marinela Marc, Dan Alexandru Streza și Ciprian Dioșan, sub bagheta dirijorului Matei Pop. Dedicat eroilor neamului românesc, concertul s-a bucurat de aprecierile așteptate, capodopera compozitorului fiind recunoscută ca atare.

choir of the Tg. Mureș Philharmonic, conducted by the master Vasile Cazan and the symphony orchestra of the Ploiești Philharmonic with Matei Pop at the conductor's desk. It can be said that the master work followed the author who sleeps his final sleep in the vicinity of the city who thus pays homage to his "guest". One of the most recent public presentations of the requiem was on November 1, 2019, at the National Opera Romanian in Cluj – Napoca, starring soprano Irina Sandulescu Bălan, tenor Cristian Mogoșan and baritone Florin Estefan, adding mezzosoprano Liza Kadelnik. Concert ended with an enlightenment in memory of Romanian spirituality.

On 4 November 2018 *Requiem – Memorial Service* arrived "home" in Sibiu, where draws its melodic substance and where perhaps the idea of its genesis arose, after more than half a century of waiting the work enjoying a proper presentation and appreciations on the opposite. The vocal concert – symphonic was worshipped "In memory of the heroes of the nation". The "Opera vox" orchestra and choir were added the voices of the band's choirs named after Negrea's teacher Timothy Popovici and the soloists Zsuzsanna Kálló, Marinela Marc, Dan Alexandru Streza and Ciprian Dioșan, under the baton of conductor Matei Pop. Dedicated to the heroes of the Romanian nation, the concert enjoyed the expected appreciations, the masterpiece the composer being recognized as such.

Imaginea 6: Afișul prezentării publice a *Requiemului – Parastas* al lui Marțian Negrea la Sibiu, 2018

Image 6: Poster of the public presentation of the *Requiem – Memorial Service* of Martian Negrea in Sibiu, 2018

Cel de-al doilea cor participant la redarea partiturii fiului Văii viilor a fost pregătit de preotul doctor Dan Alexandru Streza, care a înregistrat dubla contribuție la „reînvierea” partiturii în orașul unde s-au pus temeliele viitorului muzician, cea de dirijor al corului și de tenor solist al *Requiemului – Parastas*.

The second choir participating in the play of the score of the son of the Valley of the Vineyards was prepared by the priest doctor Dan Alexandru Streza, who recorded the double contribution to the "resurrection" of the score in the city where the foundations of the future musician, the conductor of the choir and tenor soloist of the *Requiem – Memorial Service*.

Imaginea 7: Corul *Timotei Popovici* al Catedralei Mitropolitane din Sibiu care a dat viață *Requiemului - Parastas* de Marțian Negrea, la Sibiu, „acasă la el”
Image 7: *Timotei Popovici* Choir of the Metropolitan Cathedral of Sibiu who gave life to *Requiem – Memorial Service* de Marțian Negrea, in Sibiu, "home to him"

BIBLIOGRAFIE / REFERENCES

- Brânduș, N. (1993). Marțian Negrea - Profesorul. *Muzica*. (nr. 1 (13), ianuarie - martie 1993/ An IV). 47.
- Dimoftache, V. (2003). Marțian Negrea, Iași, România: Editura Novum
- Dimoftache, V. (1989). Marțian Negrea - Recviem. *Studii de muzicologie*. București, România: Editura muzicală. Vol. XXI. 127 -147.
- Gheciu, R. (2004). *Viața ca o simfonie* Ion Baciuc, București, România: Editura muzicală. 116.
- Pop, A. (1956). Marțian Negrea: Recviem - parastas. *Muzica*. București, România: U.C.M.R. (nr. 4 (48) octombrie - decembrie 2001/, An XII). 49 - 70.
- Pop, A. (2001). Recviemul românesc (I). *Muzica*. București, România: U.C.M.R. (nr. 3 (47) iulie - septembrie 2001/ An XII). 42-43, 40 - 65, 50, 65.
- Pop, A. (2001). Recviemul românesc (II). *Muzica*. București, România: U.C.M.R. (nr. 3 (47) iulie - septembrie 2001/ An XII). 70.
- Ștefan, A. (1973). *Atelier. Compozitorul Marțian Negrea: „Avem datoria să facem o muzică în spiritul vremii pe care o trăim”*. Informația Bucureștiului. București. România. (nr. 6062/ An XX)
- U.C.M.R. (1986). *Profiluri de muzicieni români (vol. I, II și III)*
- Vasile, V. (1987). Nicolae Bretan - autorul operei închinată martirajului din 1785. *Vatra, Tg. Mureș*. (nr. 10 (199), octombrie 1987/ An XVII)
- Vasile, V. (1993). Recviemul - parastas de Marțian Negrea. *Muzica*. (nr. 3 (15), iulie -septembrie 1993/ An IV). 61.
- Vasile, V. Nicolae Bretan, monografie achiziționată de Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor. (nr. 24.372)